

Netwerk bulletin 4

Bottom-up benadering: geen hype!

Tot deze conclusie kwamen meerdere sprekers tijdens de tweede landelijke conferentie van het Leader+ Nationaal Netwerk Plattelandsontwikkeling. Immers, bottom-up werken biedt meer kansen tot duurzaamheid. Gebiedsgericht werken met een bottom-up benadering is gemakkelijker gezegd dan gedaan: Hoe mobiliseer je organisaties, burgers en ondernemers? Hoe ontwikkel je een gedragen visie op de toekomst van het gebied? Hoe verkrijg je een commitment van bestuurders? Bijeenkomsten m.b.t. dit thema:

- ◆ 8 nov. 2002 in Gorssel: *Is het platteland klaar voor vernieuwing?*
- ◆ 28 nov. 2002 in Zwolle: *De kunst van bottom-up.*
- ◆ 20 maart 2003 Zuid Nederland: *Leader als drager voor regionale vernieuwing.* EvdSpek@brabant.nl
- ◆ 3 april 2003 Noord Nederland: *Introductie Leadermethode* d.holwerda@fryslan.nl

Doel van deze bijeenkomsten: verdere ontwikkeling Leader-methodiek, werkwijze en -organisatie in die gebieden die daar behoefte aan hebben. Verslagen zie www.leaderplus.nl

Voor boeren, burgers en buitenlui Advies Raad Landelijk Gebied over de betekenis van sociaal-culturele ontwikkelingen voor het landelijk gebied

De centrale boodschap van het advies:

1. Het platteland dreigt te verdwijnen

Voedselproductie maakt steeds meer plaats voor wonen, werken, natuur en recreatie. Hierdoor verdwijnt het platteland, zowel in ruimtelijke zin - versnippering en verrommeling - als in sociaal-culturele zin - door de technologische ontwikkelingen ontstaat een digitale wereld van beleving en verbeelding. Hierdoor komen functies en activiteiten los te staan van hun sociaal, historisch, cultureel en geografisch verband. Burgers willen veilig voedsel, rust, stilte, natuur en intensieve recreatie, alsmede het platteland met identiteit en verscheidenheid bewaren: diverse en tegenstrijdige wensen.

2. Bedrijfsmatige landbouw is en blijft belangrijk

Er worden 3 ontwikkelingsperspectieven geschetst: stedelijke dominantie, rural renaissance en agrarische exclusiviteit. Niet alleen boeren, maar ook de bewoners van het landelijk gebied hebben baat bij

een vitale bedrijfsmatige landbouw: 'the best entertainment is real life'.

3. Nieuwe rol voor de overheid

Om op de gewenste diversiteit in te kunnen spelen, moet elke overheidslaag een eigen, heldere taak hebben en op alle niveaus moet een meer integraal beleid gevoerd worden. In beleid en uitvoering komen de ruimtelijke, economische en ecologische kanten van het platteland momenteel voldoende aan bod, maar voor de sociaal-culturele kant is nog een inhaalslag nodig. Een gebiedsgerichte aanpak is daarbij nodig.

Voor de gebiedsgerichte aanpak adviseert de raad een aantal instrumenten:

1. *Op nationaal niveau:* Heldere en ruime kaders scheppen
2. *Op provinciaal niveau:* Ruimte benutten en regie versterken
3. *Op gemeentelijk niveau:* Uitvoering in de praktijk.

Volledige tekst advies te downloaden op www.rlg.nl en voor instrumenten, zie www.leaderplus.nl

Met proceshulp meer kwaliteit!

Ellen Kok-Hendriks

Bestuurslid Terecht Anders, Lid plaatselijke groep Leader+ Kromme Rijn, Projectmanager agribusiness & plattelandsontwikkeling bij ?Kok-Consult!

Leader+ is er voor de bewoners van het gebied! In mijn geval het gebied van de Kromme Rijn en de Langbroekerwetering, ten zuidoosten van de stad Utrecht. Dit gebied staat nog niet zo lang op de kaart van plattelandsontwikkeling in Nederland. Er zijn geen projectbureaus, gesubsidieerd uit andere programma's, die de motor van plattelandsontwikkeling op gang brengt. Sinds een paar jaar is er een Stichting actief: **Terecht Anders**, waarbij agrarische ondernemers, kunstenaars, en recreatieondernemers gezamenlijk aantrekkelijke toeristische arrangementen verzorgen. Deze Stichting heeft pas sinds een paar maanden wat subsidie om een professionaliseringslag te kunnen maken. Verder is er eigenlijk niets, geen agrarische natuurvereniging, geen gebiedsaanjager of regisseur en geen centrale regie. Maar Leader+ moet wel het vliegwiel worden voor nieuwe initiatieven in het gebied.

De ondernemers in het gebied willen wel. Ook zijn er veel verenigingen waar het borrelt van de initiatieven. Ik merk nu dat het teveel bij opborrelen blijft. Ideeën worden te weinig in daden omgezet. Als dit wel lukt dan mist vaak de samenhang tussen de verschillende initiatieven. De Stichting Terecht Anders doet haar best, maar is beperkt in haar tijd om nieuwe initiatieven met alleen vrijwilligers op te pakken. Ik denk dat het heel belangrijk is dat er menskracht in een gebied beschikbaar is om processen te stimuleren, initiatiefnemers daadwerkelijk ondersteunt - en niet alleen met woorden! - die initiatieven naar een hogere kwaliteit brengt en samenwerking bevordert.

Leader Kromme Rijn is pas net bezig, maar de eerste aanvragen om subsidie die in de plaatselijke groep zijn besproken laten dit manco duidelijk zien. Het zijn goede ideeën, maar met meer kwaliteit, meer samenwerking, meer visie, zou het effect voor het gebied veel groter zijn. Procesbegeleiding is geen vies woord maar hard nodig om het Leader geld zo goed mogelijk te besteden.

KOLLUM

Nieuwe PlattelandsAlliantie

De Friese Plattelands Alliantie (FPA) is in 2002 opgericht als samenwerkingsverband van organisaties die begaan zijn met de groene ruimte. Nico Hylkema in de Leeuwarder Courant:

"Het is een heel bont gezelschap, die Fryske Plattelâns Alliansje (FPA). Eiertappers, sportvissers, jagers, toezichhouders en vooral de Drentse voorzitter Hans Wiegel. Breed grijnzend, tevreden trekkend aan zijn sigaar en volledig in zijn element zat hij onlangs de presentatie voor. En trots wees een van de jonge agrariërs erop. Dat hadden ze toch maar mooi voor elkaar. Alleen had nu de NLTO ook niet mee kunnen doen? Het werd steeds een beetje achteraf gezegd. Over It Fryske Gea (natuurorganisatie, red.) was men minder geheimzinnig. Zo van, die club hoort hier eigenlijk ook bij, maar is ver van de werkelijkheid afgeleden. Een kansloos lid derhalve. Nee, de gewone boeren hadden ze er liever bij gehad. Het had wat meer aanzien gegeven. Volledig artikel: www.leaderplus.nl

Netwerken werkt!

Saturday, January 18

Dear Leader+ Netherlands,
I am working on a Leader+ project for an agricultural museum in Sweden ran by farmers who for a long time have been working on their free time to preserve the Swedish agriculture from ancient days till today. Is there somewhere in the Netherlands a similar museum taking part in any Leader project and which could be interested in a cooperation in some way and to exchange ideas and thoughts about how to preserve ancient methods and knowledge to younger generations??

Margaretha Fridmodig
(margaretha-frimodig@privat.utfors.se)

Dear Mrs Fridmodig,

I'm coordinator of the LEADER+ Programme in the province of North-Brabant, which is in the south of the Netherlands. In the area of one of our LAG's (de Meierij) the Boerenbondmuseum" (museum of the farmers association) is situated. This is a museum ran on a voluntary base by farmers of the region. The museum focuses on ancient agricultural methods. Today I have had contact with Mrs Ria Peters (one of the participants) to ask her if they are interested in cooperation. The reaction was positive, although LEADER is a new item for them. I hope this will lead to a valuable cooperation. Best regards,

Elisabeth Koch-van der Spek
(EvdSpek@brabant.nl)

De oude boerderij verdwijnt

Wist u het al? Het jaar van de boerderij is begonnen. Maar de oude boerderij verdwijnt (TROUW, 1 februari 2003). Een overzicht van activiteiten per provincie komt te staan op www.jaarvandeboerderij.nl

Leader+ vierkantje

Beschrijft 15 voorbeeldprojecten van LEADER. [Te bestellen via Leader+ Netwerk bureau te Leusden \(adres zie onder\).](#)

(trans)Nationaal Samenwerken

Het L+ netwerk bureau inventariseert in de eerste helft van 2003 ervaringen met samenwerking. Het resultaat moet een handboek worden met voorbeelden en handvatten.

LEADER+ netwerk Nederland Nationaal Netwerk Plattelandsontwikkeling Netwerkbuletin 4

Het L+ Netwerkbuletin informeert over activiteiten van het netwerk en wil reflectie over plattelandsontwikkeling bevorderen.

Op deze printversie staan artikelen kort vermeld; voor volledige tekst zie website onder 'Nieuwsbrief'. Het netwerkbuletin verschijnt gemiddeld eens per 6 weken en wordt gemaakt door het netwerkteam.

Leader+ netwerkteam. Postbus 64,
3830 AB Leusden.

T: 033 43 26 090.

E: leadernetwerk@etcnl.nl

W: www.leaderplus.nl

Studiedagen Ondernemerschap op het Platteland 12-13 maart

De economie op het platteland staat onder druk. Bedrijven gaan naar de steden, agrarische bedrijven stoppen en de werkgelegenheid op het platteland neemt af. Toch zijn er ondernemers die kansen zien. Ze richten zich vaak op de specifieke kwaliteiten van het platteland en maken daar optimaal gebruik van. Een impuls van de overheid kan ervoor zorgen dat ondernemers die kansen ook pakken. Het concept 'Ondernemerschap Nieuwe Stijl (ONS)' is hiervan een goed voorbeeld, dat in Westerwolde (Gr) wordt toegepast. Dit project is gestart in 1998 en is inmiddels in haar derde fase. Samenwerking binnen het gebied en zorgvuldig nagaan wat de sterke kanten en kwaliteiten van het gebied zijn heeft perspectief gegeven voor nieuwe ondernemingen.

Om kennis te maken met de ervaringen van dit project is een studiedag georganiseerd op 12 maart 2003 vanaf 15.00 uur t/m 13 maart 16.00 uur.

Kosten €57,50 (ex. BTW) pp all inn (hotel, maaltijden, workshops, excursies) door ondersteuning van ONS Westerwolde, LAG Oldambt-Westerwolde, L+ Netwerk en blooming.

Inschrijving tot 21 feb: adv@blooming-nl.com
Peter van Zutphen, Leader+ Netwerk Nederland

Dorpshuis in boerderijstijl in Hilaard, Fryslân

Dorpshuizen en vitaal platteland

Hoe dragen dorpshuizen bij aan de vitalisering van het platteland? Wat voor ondersteuning is daarbij nodig? 30 januari j.l. vond een bijeenkomst plaats georganiseerd door Min. VWS over dienstverlening aan gemeenschapshuizen in kleine kernen op het platteland. De betekenis van dorpshuizen voor de vitaliteit van het platteland verdiend meer aandacht. Daarom een interview met inleider Tom Vellinga, teamleider van Stichting Dorpshuizen Friesland (SDF), pleitbezorger van dorpshuizen als spil van sociale cohesie op het platteland. Over het multifunctionele virus, het Overijsselse Kulturhus, problemen bij meervoudig gebruik en moderne dorpsbinding.

Tom Vellinga, bewogen en betrokken bij dorpshuizen. Vanwaar die bezieling?

Dorpshuizen symboliseren datgene wat mensen in essentie bind. Mensen zijn om te overleven radicaal afhankelijk van elkaar. Zorg voor elkaar, groepsvorming en -binding zijn daarvan kwaliteiten. Een eigen gebouw om als dorp met elkaar te doen en laten wat je wilt, activiteiten te organiseren en voorzieningen te huisvesten voor jong en oud, ziek of gezond, rijk of arm is daarvan ook een uiting.

Het is dan ook niet verwonderlijk dat de afgelopen decennia, zonder sturing van de overheid, inwoners van dorpen de handen ineen hebben geslagen om een dorpshuis te realiseren. Schouder aan schouder, zonder onderscheid des geslacht, kerkelijke identiteit of maatschappelijk positie. Met elkaar, voor elkaar omdat je gezamenlijk een dorp bent en een accommodatie daarvoor nodig hebt.

Procesleergang voor o.a. Leader+ coördinatoren

Allerlei mensen zetten hun betrokkenheid, kennis en ervaring in voor verbeteringen in het landelijk gebied, in Leader+ gebieden, in het kader van Openbaar Bestuur Nieuwe Stijl, gebiedsgericht beleid, etc. *Dat zijn boeiende processen waar veel tijd in gaat zitten!* Dat mag ook wel, want het gaat om de kwaliteit, ontwikkeling en beleving van het landelijk gebied, de planvorming en -uitvoering. Die rol professioneel spelen, dat doe je en dat leer je het best samen met collega's. STOAS heeft in overleg met het Leader+ netwerk, die daarvoor mensen uit het werkveld heeft geconsulteerd, een 'Procesleergang' ontwikkeld.

Voor wie? (Gebieds)coördinatoren, secretarissen van plaatselijke groepen, al dan niet tevens medewerker van gemeente of provincie. **Meer info:** lgi@stoas.nl of leadernetwerk@etcnl.nl

Trainers: Geert Gielen (links) en Lambert van Gils

"Uit de opzet begrijp ik dat je naar een soort intervisiebijeenkomst kijkt waarin jullie de begeleider zijn. Het komt op mij over als een soort coaching on the job. Volgens mij sluit dit aanbod aardig aan op de fase waarin Reconstructie-, Leader+ en SGB- processen en allerlei daaruit voorkomende projecten, zich bevinden. Momenteel werk ik aan de uitvoering van het Leader-programma. Ik loop aan tegen de interpretatie van regelgeving en ik voel me hierdoor afgeremd. Ik zou het zeer leerzaam vinden om samen met mensen in een vergelijkbare rol nu eens te analyseren hoe je hiermee moet omgaan, wat je eigen speelruimte is en hoe je je minder hierdoor moet laten inperken". (Leader coördinator)

Multifunctionaliteit lijkt het nieuwe toverwoord voor dorpshuizen. Wat houdt dat in?

Een multifunctionele accommodatie is een voorziening met verschillende participanten onder één dak, waarbij de inrichting en het ontwerp zo zijn vormgegeven dat bepaalde ruimten geschikt zijn voor meervoudig gebruik. Het is een misverstand om te denken dat iedere ruimte binnen een accommodatie multifunctioneel te gebruiken is. Bij een multifunctionele accommodatie kan het gebruik van bepaalde ruimten ook exclusief bij één participant liggen.

Volledig artikel:
www.leaderplus.nl

Tom Vellinga